Nr 7

Kulturutskottets betänkande med anledning av propositionen 1974: 1 i vad avser anslag för budgetåret 1974/75 till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning samt till nykterhetsorganisationer m. m. jämte motioner.

1. Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning. Kungl. Maj:t har i propositionen 1974: 1 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkten B 28 (s. 60—61) föreslagit riksdagen att till Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 1 736 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1974: 293 av herr Nilsson i Agnäs m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att till Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.,

1974: 446 av herr Jadestig m. fl. (s, c, m, fp) vari hemställs att under utbildningshuvudtiteln anvisas 1 786 000 kr. till Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning,

1974: 732 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. (fp) i vad avser hemställan att riksdagen beslutar att höja anslaget Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning med 337 000 kr. till sammanlagt 2 073 000 kr. (yrkandet 1),

1974: 1349 av fru Kristensson (m) vari hemställs att riksdagen till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning anvisar 1 milj. kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag att användas till alkohol- och narkotikaupplysning.

Skolöverstyrelsen har i sin anslagsframställning för nästa budgetår föreslagit en anslagshöjning med 387 000 kr. Inemot hälften av denna höjning motiveras med kostnadsstegringar.

I motionen 1974: 293 framhålls att det arbete som centralförbundet utför är ytterst betydelsefullt. Motionärerna föreslår att anslaget höjs med 164 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag bl. a. med hänsyn till vikten av att centralförbundet ges erforderligt stöd för en planerad för-

söksverksamhet med utställningar i alkohol- och narkotikaupplysningsarbetet.

I motionen 1974: 446 anförs att centralförbundet under flera år haft starkt begränsade ekonomiska resurser, vilket bl. a. resulterat i att viktiga kurser fått ställas in och föreläsningsbidrag fått skäras ned. Den ökning som föreslås i statsverkspropositionen motsvarar enligt skolöverstyrelsens beräkningar endast en knapp kompensation för kostnadsökningar under innevarande budgetår, för vilka täckning ej erhållits tidigare. Detta innebär, uttalar motionärerna, att anslaget i realiteten kommer att urholkas under nästa budgetår och att verksamheten med nödvändighet måste begränsas. Den i motionen föreslagna medelsanvisningen överstiger med 50 000 kr. Kungl. Maj:ts förslag.

Yrkandet i motionen 1974: 732 överensstämmer i vad gäller storleken av anslaget med det förslag som skolöverstyrelsen lagt fram. Motionärerna anser att en av de mest angelägna åtgärderna i kampen mot de s. k. bruksgifterna är att på bästa sätt stödja de organ och organisationer som har till uppgift att genom upplysning och i sitt arbete i övrigt minska användningen av dessa gifter och därmed deras skadeverkningar.

Motionen 1974: 1349 sammanhänger med ett i statsverkspropositionen framlagt förslag om anvisande under sjunde huvudtiteln av 2,5 milj. kr. för bidrag till informationsverksamhet i alkohol- och narkotikafrågan, vilka medel statens ungdomsråd föreslagits få i uppdrag att fördela. I motionen 1974: 1231 av fru Kristensson som hänvisats till skatteutskottet har avslag yrkats på detta förslag. Motiveringen för avslagsyrkandet liksom för yrkandet i motionen 1974: 1349 om anvisande av ytterligare 1 milj. kr. att ställas till centralförbundets förfogande för alkohol- och narkotikaupplysning lämnas i den till socialutskottet hänvisade motionen 1974: 1329 av samma motionär.

Utskottet

Verksamheten inom Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har i första hand formen av föreläsningsförmedling, kursverksamhet och utarbetande av undervisnings- och informationsmaterial. CAN har under de senaste åren breddat sin organisatoriska bas. Nya grupper och organisationer har anslutit sig till förbundet, däribland fackförbund och studieförbund. I dagens läge har CAN att möta ökat intresse från organisationernas sida samtidigt som allt fler sektorer och yrkesgrupper i samhället ställer ökade krav på information i alkohol- och narkotikafrågor.

Utskottet anser sig mot denna bakgrund och med anledning av föreliggande motionsyrkanden böra tillstyrka att anslaget för CAN:s verksamhet, såsom förordats i motionen 1974: 446, höjs med 50 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag. Vid riksdagens bifall härtill blir även yr-

kandena i motionerna 1974: 293 och 1974: 732 i viss utsträckning tillgodosedda.

Vad därefter beträffar motionen 1974: 1349 har skatteutskottet i betänkandet 1974: 5 med avstyrkande av motionen 1974: 1231 tillstyrkt förslaget i statsverkspropositionen om anvisande under sjunde huvudtiteln av ett reservationsanslag om 2,5 milj. kr. till upplysning om alkohol- och narkotikaproblemen att fördelas av statens ungdomsråd. Med hänsyn härtill kan utskottet inte tillstyrka att CAN erhåller en särskild medelsanvisning av 1 milj. kr. till den alkohol- och narkotikaupplysning som avses i motionen 1974: 1349. Utskottet avstyrker därför motionen 1974: 1349.

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av propositionen 1974: 1 samt motionerna 1974: 293 och 1974: 732 (yrkandet 1), med bifall till motionen 1974: 446 och med avslag på motionen 1974: 1349 till *Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 1 786 000 kr.

2. **Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten B 29 (s. 61—63) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 3 092 000 kr.

Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna

1974: 450 av herr Nordstrandh m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att till Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 3 190 000 kr.,

1974: 727 av herr Nilsson i Agnäs m. fl. (m, c, fp) vari hemställs att riksdagen till DKSN:s informationsverksamhet i alkoholfrågor anvisar 10 000 kr.,

1974: 732 av herr Westberg i Ljusdal m. fl. (fp) i vad avser hemställan att riksdagen beslutar höja anslaget Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m. med 182 000 kr. till sammanlagt 3 274 000 kr. (yrkandet 2).

Utskottet

Såsom framhålls i statsverkspropositionen och i motionerna 1974: 450 och 1974: 732 är det angeläget att stödet till nykterhetsorganisationerna förstärks så att organisationernas arbetsmöjligheter förbättras. På förslag av kulturutskottet höjdes detta anslag av förra årets riksdag med 200 000 kr., och Kungl. Maj:t föreslår nu en ytterligare höjning med

150 000 kr. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker alltså motionerna 1974: 450 och 1974: 732, vari hemställs om högre anslagsbelopp.

Yrkandet i motionen 1974: 727 att riksdagen skall besluta om en särskild medelsanvisning till De kristna samfundens nykterhetsrörelse avstyrks av utskottet.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till propositionen 1974: 1 och med avslag på motionerna 1974: 450 och 1974: 732 (yrkandet 2) till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 3 092 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen 1974: 727.

Stockholm den 21 mars 1974

På kulturutskottets vägnar
LENNART MATTSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Mattsson i Lane-Herrestad (c), Nilsson i Agnäs (m), Leander (s), Green (s), fru Johansson i Uddevalla (s), herrar Sörenson (s), Norrby (c), fru Ryding (vpk), fröken Eliasson (c), fru Göthberg (c), herrar Alsén (s), Enlund (fp), Gillström (s), Raneskog (c) och Nisser (m).

Reservationer

1. vid *punkten 1* (Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) av herrar Nilsson i Agnäs (m), Enlund (fp), Raneskog (c) och Nisser (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med »Utskottet anser» och på s. 3 slutar med »utsträckning tillgodosedda» bort ha följande lydelse:

Med hänsyn till de omfattande och allvarliga skadeverkningar som bruket av alkohol och narkotika medför anser utskottet att CAN bör erhålla bättre ekonomiska villkor för att bedriva sin betydelsefulla verksamhet än som förutsatts i propositionen. Den gradvisa urholkning av anslaget som skett de senaste åren, då anslagsökningarna ej täckt de automatiska kostnadsstegringarna, måste enligt utskottets bestämda uppfattning kompenseras. Utskottet anser den i motionen 1974: 293 föreslagna anslagshöjningen om 164 000 kr. utöver Kungl. Maj:ts förslag vara synnerligen angelägen. Utskottet tillstyrker en höjning med detta belopp. Vid riksdagens bifall härtill blir även yrkandet i motio-

nen 1974: 446 helt tillgodosett, medan yrkandet i motionen 1974: 732 till en del tillgodoses.

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av propositionen 1974: 1 samt motionerna 1974: 446 och 1974: 732 (yrkandet 1), med bifall till motionen 1974: 293 och med avslag på motionen 1974: 1349 till *Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 1 900.000 kr.

2. vid *punkten 2* (Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.) av herrar Nilsson i Agnäs (m), Enlund (fp) och Nisser (m) som anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med »Såsom framhålls» och på s. 4 slutar med »högre anslagsbelopp» bort ha följande lydelse:

Nykterhetsrörelsen utgör, som departementschefen framhåller, en betydelsefull del av våra folkrörelser, och organisationernas arbete är ett väsentligt inslag i verksamheten och debatten kring de alkoholpolitiska frågorna. Utskottet vill för sin del understryka vikten av att nykterhetsorganisationerna har tillräckliga ekonomiska resurser för att fullgöra sina betydelsefulla samhälleliga insatser. Den uppräkning av förevarande anslag som föreslås i propositionen understiger emellertid väsentligt det belopp som enligt skolöverstyrelsen erfordras som kompensation för de senaste årens kostnadsstegringar.

I överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag och motionen 1974: 450 bör anslagsposten för instruktörsverksamhet ökas med 154 000 kr. Härför erfordras en medelsanvisning som överstiger Kungl. Maj:ts förslag med 104 000 kr. Vid riksdagens bifall till utskottets förslag blir förevarande yrkande i motionen 1974: 732 i viss mån tillgodosett.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. att riksdagen med anledning av propositionen 1974: 1 samt motionerna 1974: 450 och 1974: 732 (yrkandet 2) till *Bidrag till nykterhetsorganisationer m. m.* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 3 196 000 kr.,

Särskilt yttrande

vid *punkten 1* (Bidrag till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) av herrar Nilsson i Agnäs (m) och Nisser (m):

Vi delar den uppfattning som i motionen 1974: 1329 framförts beträffande det i statsverkspropositionen, bilaga 9, föreslagna reservationsanslaget Upplysning om alkohol- och narkotikaproblemen. Vi har där-

för med beklagande konstaterat att skatteutskottet med stor majoritet tillstyrkt propositionen 1974: 1 i denna del och därmed avstyrkt avslagsyrkandet i motionen 1974: 1231. Mot bakgrund av anslagsfrågans behandling i skatteutskottet finner vi emellertid kulturutskottets ställningstagande till motionen 1974: 1349 konsekvent och har därför avstått från att i en reservation yrka bifall till denna motion.